

LOVIISAN KAUPUNKI

**TALOUSARVIO- JA TALOUSSUUNNITELMA-
EHDOTUKSEN LAATIMISOHJE 2025–2027**

TALOUSARVION 2025 VALMISTELUN PERIAATTEET JA TAVOITEASETANTA SEKÄ TALOUSSUUNNITELMAN 2025–2027 VALMISTELUA KOSKEVAT SUUNNITTELUOHJEET

Sisällysluettelo:

Kuntalain talousarviota koskevat säädökset.....	3
Kaupungin strategia.....	3
Talousarvion ja taloussuunnitelman 2025–2027 laadinnan lähtökohdat	4
Talousarvion 2025–2027 tavoiteasetanta	4
Loviisan kaupungin toiminnan ja talouden tavoiteasetanta.....	4
Henkilöstösuunnittelu ja rekrytointi 2025–2027	5
Henkilöstösuunnitelman laadinta vuodelle 2025.....	5
Investoinnit 2025–2027	6
Vuoden 2025 talousarvioehdotuksen raami	8
Valmistelun aikataulu	9
Talousarvion sitovuus	9
Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet Loviisan kaupungin tasolla.....	9
Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet liikelaitoksessa	10
Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet tytäryhtiöissä	10

Kuntalain talousarviota koskevat säädökset

Kuntalain 110. §:n mukaan

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kaupungin strategia

Talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2025–2027 pohjana on voimassa oleva strategia. Kaupunkistrategia hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 15.6.2022 (§ 59).

Strategiaa toteutetaan talousarvion vuosisuunnitelmien ja euromääräisten budjettien kautta. Strategialla ja talousarviolla tulee olla selvä keskinäinen yhteys, sillä resurssien kohdentamisen tulisi pohjautua voimassa olevaan strategiaan.

Taloussuunnitelmakauden 2025–2027 tavoiteasetantaa toteutetaan kaupungin strategian pohjalta.

Talousarvion ja taloussuunnitelman 2025–2027 laadinnan lähtökohdat

Loviisan kaupungin ja Loviisan Vesiliikelaitoksen kirjanpidollinen tulos oli tilinpäätöksessä 2023 tilinpäätössiirtojen jälkeen 2,4 miljoonaa euroa. Loviisan kaupungin velkamäärä pieneni 129 euroa asukasta kohden tilikaudella 2023 ollen 4 442 euroa per asukas tilinpäätöksessä 2023.

Vuoden 2024 talousarvio on laadittu 3,4 miljoonaa euroa alijäämäisenä. Ensimmäisten neljän kuukauden toteumatietojen perusteella tulos on negatiivinen, n. 1,4 miljoonaa euroa.

Sekä verotulot että valtionosuudet odotetaan toteutuvan talousarvion mukaisina.

Talousarvion 2025–2027 tavoiteasetanta

Loviisan kaupungin toiminnan ja talouden tavoiteasetanta

Tavoiteasetanta perustuu valtuuston 15.6.2022 hyväksymään strategiaan.

Loviisan kaupungin visiona on olla paras pikkukaupunki. Meillä on aktiivisia ja osallistuvia asukkaita, yrittäjiä sekä yhdistyksiä. Loviisassa on vahva palvelu- ja me-henki. Meillä on hyvinvoivat asukkaat, merellistä ja historiallista asumisympäristöä, kulttuuria, elinvoimaisia kyliä ja monipuolista luontoa. Tarjoamme yhdenvertaisesti hyvät palvelut kahdella kielellä sekä vakaan kuntataloudellisen ympäristön.

Strategiassa on nostettu esille seuraavat tavoitteet:

- 1) Elinvoimainen kaupunki
- 2) Hyvinvoivat asukkaat ja viihtyisä kaupunki
- 3) Vaikuttava varhaiskasvatus ja korkeatasoinen koulutus
- 4) Sujuva päätöksenteko
- 5) Arvostettu henkilöstö

Strategiaa toteutetaan talousarvion ja käyttösuunnitelmien kautta. Strategisista tavoitteista johdetaan ja valitaan seurattavat keskuskohtaiset avaintavoitteet. Resurssien kohdentamisen perusteena tulisi olla kaupungin vision saavuttaminen.

Laadukkaiden ja riittävien palveluiden järjestäminen ja turvaaminen myös tulevaisuudessa Loviisan kaupungin asukkaille varmistetaan parhaiten pitämällä Loviisan kaupungin talous vahvalla pohjalla ja etsimällä proaktiivisesti pysyviä, rakenteellisia, tuottavuutta parantavia ja kustannuksia alentavia ratkaisuja.

Talousarviovuonna 2025 tavoitellaan mahdollisimman hyvää tulosta. Keskuksilta edellytetään edelleen tuottavuutta pysyvästi parantavien ja kustannusten kasvua hillitsevien ratkaisujen löytämistä.

Tuottavuuden parantamisella tavoitellaan sitä, että tuotanto kasvaa kustannuksia enemmän. Tavoitteena on, että tuottavuuden lisäämisen avulla Loviisan kaupungin kulut tulevat edelleen pienenemään asiakaspalvelun kuitenkaan suuremmin heikentymättä.

Henkilöstösuunnittelu ja rekrytointi 2025–2027

Henkilöstösuunnittelun lähtökohtana vuonna 2025 ja vuosina 2026–2027 on kaupunkistrategia ja siinä määritellyt tavoitteet. Henkilöstöressurssien suunnittelun ja käytön tulee tukea kaupungin kilpailukyvyn ja vetovoimaisuuden parantamista. Henkilöstöressurssien suunnittelussa tulee myös huomioida kaupungin tuottamien palveluiden tarve sekä henkilöstömäärä suhteessa asukaslukuun.

Toimintatapoja ja työkykyjohtamista tulee kehittää edelleen niin, että henkilöstön työhyvinvointi ja osaamisen vahvistaminen huomioidaan. Palvelujen järjestämisessä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan ja entistä laajemmin vaihtoehtoisia palvelujen tuottamistapoja siltä osin kuin se on taloudellisesti tarkoituksenmukaista. Toisaalta tulee myös tiedostaa ostopalveluiden kustannusvaikutus suhteessa itse tuotettuihin palveluihin.

Suurin osa rekrytointitarpeesta syntyy eläkepoistuman ja muun henkilöstön vaihtuvuuden kautta. Kevan laatimien eläkepoistumaennusteiden mukaan vanhuuseläkkeelle arvioidaan jäävän noin 20 henkilöä vuosittain jaksolla 2025–2027. Eläkkeelle voi kuitenkin jäädä joustavasti 64–68 vuoden ikäisenä, minkä vuoksi vuosittaista eläkepoistumaa on vaikea tarkalleen ennakoida.

Keskusten tulee edelleen harkita uuden henkilökunnan rekrytoimista hyvin kriittisesti. Henkilöstön eläkkeelle siirtymisen ja muun vaihtuvuuden varalle keskusten tulee lisäksi laatia suunnitelma siitä, millä muulla tavalla tai millä muulla osaamisella tehtävät voitaisiin järjestää uudelleen ilman, että kaikkiin vapautuviin virkoihin ja tehtäviin jouduttaisiin rekrytoimaan uutta henkilökuntaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen vaikutukset kaupungin palvelukseen jäävän henkilöstön työtehtäviin ja työnjakoon tulee selvittää.

Henkilöstösuunnitelman laadinta vuodelle 2025

Henkilöstöhallintotiimi (HR- tiimi) toimittaa keskuksille henkilösuunnittelun pohjaksi olemassa olevat palkkatiedot heinäkuun loppuun mennessä. Keskusten tulee 6.9.2024 mennessä toimittaa henkilöstöpäällikölle yksityiskohtainen vuoden 2025 henkilöstösuunnitelma. Suunnitelman laadintaa varten toimitetaan valmis pohja, johon kirjataan ne virat ja tehtävät, joita varten varataan määrärahaa vuoden 2025 talousarvioon. Suunnitelman mukainen henkilöstöressurssi kirjataan suunnitelmaan henkilötyövuosina.

Henkilöstömenojen lähtökohtana on kesäkuun 2024 tilanne. Nykyiset virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 30.4.2025 asti, joten mahdollisista uusista yleiskorotuksista tai järjestelyeristä vuodelle 2025 ei tässä vaiheessa ole tarkkaa tietoa. Verrattuna kesäkuun 2024 tilanteeseen, ja aiempien vuosien korotusten pohjalta on kuitenkin syytä varata 3 prosentin korotus vuoden 2025 henkilöstömenoihin.

Investoinnit 2025–2027

Investointiohjelma laaditaan vuosille 2025–2027. Investointiohjelman laadintaa ohjaavat tulevaisuuden palveluverkko sekä voimassa oleva investointiohje.

Investointisuunnitelman 2025 pohjana on vuoden 2024 talousarviossa oleva investointisuunnitelma. Taloussuunnitelmakauden tavoite on, että vuosikate kattaa poistot ja että investointitaso on enintään 30 miljoonaa euroa valtuustokauden 2022-2025 aikana.

Investointisuunnitelman valmistuttua syksyllä raami tarkentuu lainakannan, rahoituskulujen ja poistojen sekä verotulojen että valtionosuuksien osalta. Taulukossa 1 esitetään voimassa oleva investointisuunnitelma.

Taulukko 1

Kaupunki yhteensä							
	Kustannus		TA Pidemmän ajan suunnitelma				
	arvio	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Investointimenot yhteensä:							
Demokratiapalvelut	2 335	285	1 250	200	250	200	200
Kaupunginkansliakeskus	0	0	0	0	0	0	0
Sivistys- ja hyvinvointikeskus	37 637	6 657	10 715	1 570	5 970	6 770	2 870
Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	20 962	3 387	3 655	5 655	4 545	1 975	1 975
Taseyksikkö Hulevesi	1 920	320	320	320	320	320	320
Investointimenot yhteensä:	62 854	10 649	15 940	7 745	11 085	9 265	5 365
Investointitulot yhteensä:							
Demokratiapalvelut	-1 200	-200	-200	-200	-200	-200	-200
Kaupunginkansliakeskus							
Sivistys- ja hyvinvointikeskus	-65	-35	-30		-750		
Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	0						
Taseyksikkö Hulevesi							
Investointitulot yhteensä:	-1 265	-235	-230	-200	-950	-200	-200
KAUPUNKI YHTEENSÄ NETTO	61 589	10 414	15 710	7 545	10 135	9 065	5 165

Vuoden 2025 talousarvioehdotuksen raami

Taulukko 2

TULOSLASKELMA - RESULTATRÄKNING iiman liikelaitosta - affärsverket inte medräknat						
	2023	2024	2024	2025	TS 2026	TS 2027
	Tilinpäätös	alousarvio, alkuperäinen	Talousarvio, muut	Raami	Ennuste	Ennuste
Veroprosentti / Skattesats 7,60 %	Bokslut	Budget, urspr.	Budget, ändrad	Ramförslag	Prognos	Prognos
Toimintatuotot - Verksamhetsintäkter	14 639 081	10 743 380	10 743 380	10 938 380	11 015 322	11 155 211
Toimintakulut - Verksamhetsutgifter	-58 178 234	-57 315 836	-57 315 836	-61 363 360	-61 750 244	-62 392 032
TOIMINTAKATE - VERKSAMHETS BIDRAG	-43 539 153	-46 572 456	-46 572 456	-50 424 980	-50 734 922	-51 236 821
Verotulot - Skatteintäkter	41 612 079	40 776 000	40 776 000	44 868 000	45 748 000	47 231 000
Kunnallisvero - Kommunalskatt	25 567 332	24 124 000	24 124 000	25 520 000	25 846 000	26 646 000
Yhteisövero - Samfundsskatt	6 944 394	7 212 000	7 212 000	9 748 000	10 302 000	10 985 000
Kiinteistövero - Fastighetsskatt	9 100 353	9 440 000	9 440 000	9 600 000	9 600 000	9 600 000
Muut verotulot						
Valtionsosuudet - Statsandelar	11 119 394	8 545 180	8 545 180	8 018 084	8 188 148	8 280 182
Rahoitustulot ja menot - Finansieringsinkomster o	-263 585	870 750	870 750	1 220 000	880 000	800 000
VUOSIKATE - ÅRS BIDRAG	8 928 735	3 619 474	3 619 474	3 681 104	4 081 226	5 074 362
Poistot ja arvonalennukset - Avskrivningar och n	-6 066 273	-6 721 515	-6 721 515	-6 760 000	-6 771 005	-6 990 000
Satunnaiset erät - Extraordinära poster	-62 910	-300 000	-300 000	-200 000	-200 000	-200 000
TILIKAUDEN TULOS -						
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	2 799 553	-3 402 041	-3 402 041	-3 278 896	-2 889 779	-2 115 638
Poistoeron lis. (-) - väh. (+) - Avskrivn.diff.	208 384	45 000	45 000	50 000	50 000	50 000
Varausten lisäys tai vähennys - Ökning eller minskning av reserveringar						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ -						
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT	3 007 937	-3 357 041	-3 357 041	-3 228 896	-2 839 779	-2 065 638
erlyntynyt ylijäämä - Ackumulerat överskott	16 573 264	13 216 223	13 216 223	9 987 327	7 147 548	5 081 910

Taulukko 3 Keskukset

DEMOKRATIAPALVELUT - DEMOKRATITJÄNSTER						
Tulot - Inkomster	2 971 258	422 376	422 376	422 376	362 376	362 376
Menot - Utgifter	-5 064 909	-1 664 959	-1 664 959	-1 741 313	-1 671 000	-1 711 288
Netto	-2 093 651	-1 242 583	-1 242 583	-1 318 937	-1 308 624	-1 348 912
KAUPUNGINKANSLIAKESKUS-STADSKANSLICENTRALEN						
Tulot - Inkomster	185 185	300 500	300 500	300 500	300 500	300 500
Menot - Utgifter	-4 075 692	-4 243 334	-4 243 334	-4 340 700	-4 381 000	-4 422 500
Netto	-3 890 507	-3 942 834	-3 942 834	-4 040 200	-4 080 500	-4 122 000
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIKESKUS - CENTRALEN FÖR BILDNING OCH VÄLFÄRD						
Tulot - Inkomster	4 696 770	3 043 204	3 043 204	3 058 204	3 058 000	3 058 000
Menot - Utgifter	-32 036 723	-34 061 168	-34 061 168	-35 343 103	-35 872 000	-36 412 000
Netto	-27 339 954	-31 017 964	-31 017 964	-32 284 899	-32 814 000	-33 354 000
ELINKENO- JA INFRASTRUKTUURIKESKUS - CENTRALEN FÖR NÄRINGS LIV OCH INFRASTRUKTUR						
Tulot - Inkomster	6 506 663	6 567 300	6 567 300	6 857 300	6 994 446	7 134 335
Menot - Utgifter	-16 926 345	-17 261 275	-17 261 275	-19 848 244	-19 736 244	-19 756 244
Netto	-10 419 682	-10 693 975	-10 693 975	-12 990 944	-12 741 798	-12 621 909
HULEVESIYKSIKKÖ - DAGVATTENHETEN						
Tulot - Inkomster	279 205	290 000	290 000	300 000	300 000	300 000
Menot - Utgifter	-74 564	-85 100	-85 100	-90 000	-90 000	-90 000
Netto	204 641	204 900	204 900	210 000	210 000	210 000
KESKUKSET + HULEVESI YHTEENSÄ - CENTRALERNA + DAGVATTEN TOTALT						
Tulot - Inkomster	14 639 081	10 743 380	10 743 380	10 938 380	11 015 322	11 155 211
Menot - Utgifter	-58 178 234	-57 315 836	-57 315 836	-61 363 360	-61 750 244	-62 392 032
TOIMINTAKATE - VERKSAMHETS BIDRAG	-43 539 153	-46 572 456	-46 572 456	-50 424 980	-50 734 922	-51 236 821

Valmistelun aikataulu

Talousarvion laadintaan liittyvät oleelliset päivämäärät:

- 10.6.2024 Taloussuunnittelun valmistelun linjaukset ja raami kaupunginhallituksessa.
- 11.6.2024 Operatiivinen ohjeistus keskuksiin.
- 14.8.2024 Iltakoulu - valtuutetut ja viranhaltijat.
- 21.8.2024 Kaupunginvaltuuston talousarviovalmistelun lähetekeskustelu.
- 6.9.2024 Keskusten talousarvio- ja suunnitelmaehdotusten on oltava tallennettuna taloussuunnitelmaohjelmaan. Myös investointiehdotukset ja henkilöstösuunnitelmat on palautettava em. päivämäärän mennessä.
- 4.10.2024 Tekstiosat molemmilla kielillä viimeistään valmiina.
- 25.10.2024 Talousarvioesitykset käsitelty lautakunnissa ja Loviisan Vesiliikelaitoksen johtokunnassa.
- 29.10.2024 Iltakoulu - valtuutetut ja viranhaltijat.
- 4.11 ja 11.11.2024 Talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2025–2027 käsittely kaupunginhallituksessa.
- 11.12.2024 Talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2025–2027 käsittely kaupunginvaltuustossa.

Talousarvion sitovuus

Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet Loviisan kaupungin tasolla

Taloussuunnitelmakauden 2025–2027 tavoitteeksi asetetaan kustannuskurin ylläpitämistä sekä pysyvien rakenteellisten, tuottavuutta parantavien ja kustannuksia alentavien ratkaisujen löytäminen siten, että Loviisan kaupungin talous on jatkossakin terveellä pohjalla ja tasapainoinen.

- Suunnitelmakaudella poistotason on oltava realistinen ja suhteessa vuosikatteeseen.
- Lainakanta per asukas pysyy kohtuullisella tasolla. Laskennallinen lainanhoitokate ei pitkällä aikavälillä merkittävästi alita kuntien keskimääräistä lainanhoitokatetta.

Loviisan kaupungin sitovat tavoitteet kaupunginvaltuustoon nähden:

Tuloslaskelmaosa

- kaupungin vuosikate
- keskusten toimintakate.

Investointiosa

- investointien yhteismäärä
- hankekohtaisina investointeina kustannusarvioltaan yli 100 000 euron hankkeet.

Rahoitusosa

- pitkäaikaisten lainojen enimmäismäärä
- lainat per asukas.

Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet liikelaitoksessa

Vesiliikelaitokselta edellytetään samanlaisia toiminnan kehittämiseen ja tuottavuuden lisäämiseen tähtääviä toimenpiteitä kuin keskuksilta. Vesiliikelaitoksen on pystyttävä kattamaan kertyneet alijäämät suunnitelmakaudella. Tuottavuutta on lisättävä ja toimintoja aktiivisesti kehitettävä. Hinnankorotusten on oltava maltillisia.

Tuottavuuden toteutumista mitataan toimintakulujen ja tuotettujen kuutioiden suhteella. Liikelaitoksen johtokunnan tulee päätöksillään tukea Loviisan kaupungin tavoitteiden saavuttamista. Vesiliikelaitos on osa kaupunkia ja sen ulkoisen tuloslaskelman erät yhdistellään tilinpäätöksessä kaupungin tuloslaskelmaan riveittäin.

Vesiliikelaitoksen sitovat tavoitteet:

Tuloslaskelmaosa

- tilikauden 2025 tulos oltava vähintään + 50 000 euroa.

Tase

- kertyneen alijäämän kattaminen suunnitelmakaudella.

Investointiosa

- investointien yhteismäärä.

Rahoitusosa

- vesiliikelaitokselle myönnettävien lainojen enimmäismäärä.

Talousarvion laadinnan yhteydessä arvioidaan pitkäaikaisten lainojen tarve, joille asetetaan enimmäisnostoraja.

Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet tytäryhtiöissä

Loviisan kaupungin omistamien kiinteistöosakeyhtiöiden talouden on oltava tasapainossa ja terveellä pohjalla suunnitelmakauden 2025–2027 aikana.

Loviisan Asunnot Oy:ltä edellytetään kannattavaa toimintaa siten, että yhtiö pystyy itsenäisesti ja taloudellisesti terveellä pohjalla järjestämään vuokra-asuntotoimintaa.

Kaikissa tytäryhteisöissä noudatetaan Loviisan kaupungin konserniohjeen mukaista konsernipolitiikkaa. Osakeyhtiöiden hallitusten tulee päätöksillään tukea Loviisan kaupunkikonsernin tavoitteiden saavuttamista.

Kaupunkikonsernin yhteenlaskettu lainamäärä asukasta kohden pyritään pitämään tilinpäätöksen 2021 tason alla eikä se saisi ylittää kuntakonsernien keskimääräistä tasoa.